

Aan de raadsleden van de Commissie Bestuur.
Betreft: Nota Uitwerking Budget Bewonersondersteuning

Geachte Raadsleden,

Voor de commissievergadering van 16 november is de nota *Uitwerking Budget Bewonersondersteuning* geagendeerd welke u reeds is toegezonden. Deze nota hebben de wijkraden onlangs ontvangen via Jeroen Springveld. De nota vormt een uitwerking van de nota *Kaderstelling Nieuwe Werkwijze Bewonersondersteuning* van (bijlage 1) vastgesteld in de Gemeenteraad van 23-03-2005. Omdat wij van mening zijn dat de nota *Uitwerking Budget Bewonersondersteuning* in strijd is met het door de Gemeenteraad gestelde kader, in strijd met door u genomen besluiten en in strijd met met ons gemaakte afspraken richten wij ons tot u. Voor een kort historisch overzicht verwijzen wij naar bijlage 2. Daar geven wij aan dat het college, na bezwaren daarover van wijkraden, heeft toegezegd dat wijkraden bij de uitwerking van de bewonersondersteuning betrokken worden maar dat desondanks het betrekken van wijkraden stroef loopt, dat de raad een motie heeft aangenomen dat de invulling van de bewonersondersteuning aan haar dient te worden voorgelegd, dat in januari een gezamenlijke conferentie gehouden is waar is afgesproken dat een evaluatie zal plaatsvinden en vervolgcferenties om tot een uitwerking te komen van de bewonersondersteuning.

Naar aanleiding van de nota *Uitwerking Budget Bewonersondersteuning* merken wij het volgende op:

1. Nota zonder overleg met wijkraden tot stand gekomen

De nota *Uitwerking Budget Bewonersondersteuning* gaat naar onze mening verder dan alleen over de financiën. Zo wordt o.a. voorgesteld om de inhoudelijke beoordeling, uitvoering en verantwoording van de algemene bewonersondersteuning bij de stadsdeelregisseurs te leggen. Dit voorstel is niet anders te zien dan als uitwerking van de nota *Kaderstelling Nieuwe Werkwijze Bewonersondersteuning*. Omdat ons is toegezegd dat wij bij de uitwerking van de bewonersondersteuning betrokken zouden worden zijn wij van mening dat deze nota in strijd met deze toezegging tot stand is gekomen. Deze nota kan dan ook volgens ons niet behandeld worden. Eerst dienen ons inziens de gemaakte afspraken rond evaluatie en vervolgcferenties nagekomen te worden. Daarbij komt uiteraard de praktische invulling van de bewonersondersteuning mede aan de orde. De uitkomst van die discussie hoeft echter niet gelijk te zijn aan de in de nota voorgestelde invulling. Een eventueel besluit over de voorliggende nota maakt in feite de toegezegde vervolgcferenties over de manier waarop de bewonersondersteuning uitgewerkt wordt overbodig.

2. Ontbreken toegezegd overleg

Hoewel tijdens de conferentie op 31-1-2006 tussen Gemeenteraad en wijkraden vervolgcferenties en een evaluatie zijn toegezegd om tot uitwerking van de bewonersondersteuning (ondersteuning in sociale projecten, ondersteuning bij ontwikkelingen in de stad (fysiek) en algemene ondersteuning van wijkraden) te komen hebben wij tot nu toe geen uitnodiging mogen ontvangen. In de brief aan de wijkraden dd 28 september 2006 van de hand van Jeroen Springveld wordt aangekondigd dat gestreefd wordt om in de tweede helft van oktober met de voorbereidingsgroep bij een te komen om te praten over de uitwerking van bewonersondersteunings-budgetten. Ook dit streven heeft nog niet tot concrete resultaten geleid. Wij vinden het wel erg lang duren en zijn ernstig verontrust over het ontbreken van voorang van de kant van de gemeente. Deze traagheid leidt bovendien tot een afnemen van de betrokkenheid van wijkraadsleden, wat toch niet de bedoeling van het college zal zijn. Wij willen graag weten wanneer de toezeggingen die in januari gedaan zijn gehonoreerd worden

3. Strijdigheid met nota *Kaderstelling Nieuwe Werkwijze Bewonersondersteuning*

De nota *Uitwerking Budget Bewonersondersteuning* is in strijd met de eerder door de Raad vastgestelde kadernota. In de voorliggende nota worden drie categorieën onderscheiden: ondersteuning in sociale projecten, ondersteuning bij ontwikkelingen in de stad (fysiek) en algemene ondersteuning aan wijkraden en andere bewonersorganisaties. De laatste categorie is in de kadernota echter geheel anders gedefinieerd (zie bladzij 8 van de kadernota, bijlage 1). Daarin is alleen sprake van algemene ondersteuning aan wijkraden en de dorpsraad Spaarndam "gericht op de continuïteit,

de versterking en de verdere uitbouw van deze raden." Er vindt nu een verbreding van het aantal groepen plaats die gebruik kunnen maken van de subsidie. Wij wijzen deze verbreding af. Dit is op geen moment de bedoeling van de kadernota geweest. Het kan niet zo zijn dat, terwijl in de kadernota bewust gekozen wordt voor een geormerkt budget, benoemd voor specifiek de wijkraden, vervolgens in de uitwerking een andere richting wordt ingeslagen.

4 De uitwerking is te beperkt

De uitwerking wordt beperkt tot één categorie, te weten ondersteuning aan wijkraden. De andere twee categorieën, [ondersteuning in sociale projecten, ondersteuning bij ontwikkelingen in de stad (fysiek)], zijn niet uitgewerkt. Wij zouden overleggen over de uitwerking van de bewonersondersteuning. Daar valt alle ondersteuning onder. Dit komt de samenhang niet ten goede.

5 Strijdigheid met toezegging wethouder in kader behandeling Regie in de Wijken

Het voorstel om de inhoudelijke beoordeling, uitvoering en verantwoording van algemene bewonersondersteuning bij de stadsdeelregisseurs te leggen is in strijd met de toezegging van de wethouder in de commissie Stadsbeheer van 2-6-2005. Bij de bespreking van de nota *Regie in de Wijken* kwam nadrukkelijk aan de orde dat de uitkomst van de conferentie met wijkraden en gemeenteraad zou moeten worden afgewacht voordat Regie in de Wijken zou kunnen worden ingevoerd. De wethouder heeft toen toegezegd: "De resultaten van de werkconferentie zullen echter worden ingezet. Deze toezegging zal worden meegenomen bij de invulling van de taken die de gemeente heeft" (bijlage 3). Maar hoe kunnen de resultaten van de werkconferentie worden ingezet wanneer er over de invulling van ondersteuning nu al een besluit genomen wordt?

6 Uitwerking voorbarig, in strijd met doel subsidie en met de bedoeling van de Kadernota

Wij achten het voorstel om de stadsdeelregisseurs een verantwoordelijkheid te geven met betrekking tot inhoudelijke beoordeling, uitvoering en verantwoording van algemene bewonersondersteuning voorbarig en bovendien in strijd met de uitgangspunten van de nota *Kaderstelling Nieuwe Werkwijze Bewonersondersteuning*. Allereerst is het genoemde budget niet bestemd voor algemene bewonersondersteuning maar voor de algemene ondersteuning van wijkraden. Dit hebben wij onder punt 3 aangegeven en onderbouwd.

Maar daarnaast is uitgangspunt van de kadernota dat wijkraden zelf hun ondersteuning inhuren, zich naar eigen voorkeur kunnen laten ondersteunen en dat het bevorderen van het zelfstandig functioneren centraal staat. Dan past het niet dat de verdeling van wijkraadmiddelen onderworpen is aan de goedkeuring van een stadsdeelregisseur. Wanneer wijkraden in staat worden geacht om hun ondersteuning in te huren, zijn zij ook in staat over de inzet van de eigen middelen te beslissen en verantwoordelijkheid te nemen binnen gegeven kaders. Over de vormgeving daarvan dient gepraat te worden. Natuurlijk kan over de inzet van middelen overleg plaats vinden met de stadsdeelregisseur. Dat wil echter niet zeggen dat de eindverantwoordelijkheid daar ook ligt.

7 Overleg burgemeester

Over deze kwestie hebben wij de burgemeester benaderd die immers de participatie in zijn portefeuille heeft en het overleg met ons van de vorige burgemeester heeft overgenomen. Wij willen graag overleg met hem voordat de nota besproken wordt in uw commissie. Tot nu toe is het nog niet gelukt hierover een afspraak te maken.

8 Samenvattend

Samenvattend zijn wij van mening dat de nota voorbarig is, in strijd met het gestelde kader en in strijd met gemaakte afspraken. Wij dringen er op aan de nota niet te behandelen maar te wachten tot na de toegezegde conferenties en evaluatie over de uitwerking van bewonersondersteuning.

Tenslotte

De leden van het IOW hebben deze brief besproken in de wijkraad en/of het gezamenlijk wijkradenoverleg waar zij deel van uit maken. Er heeft nog geen overleg met alle wijkraden plaatsgevonden. De brief wordt op dit moment onderschreven door:

Wijkraad Vondelkwartier

Wijkraad Transvaal en Patrimonium,

Wijkradenoverleg Haarlem Oost (Oude Amsterdamsebuurt, Slachthuisbuurt, Nieuwe Amsterdamse buurt, Parkwijk en Scheepmakersdijk)

Wijkraad Molenwijk

Wijkraad Europawijk

Wijkraad Boerhave

Wijkraad Meerwijk

Wijkraad Binnenstad

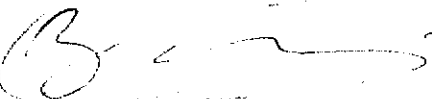
Wijkraad Leidsebuurt

Wijkraad Haarlem Zuid-West

Wij hopen ons standpunt ten aanzien van deze nota duidelijk verwoord te hebben. Mocht u vragen hebben dan zijn wij altijd bereid tot een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet

Namens de Initiatiefgroep Ondersteuning Wijkraden

Henk van Dantzig
Voorzitter

Lorentzkade 78
2014 CB Haarlem
tel023 -5242570

Bijlagen

1. Kaderstelling nieuwe werkwijze bewonersondersteuning
2. Kort Historisch overzicht
3. Notulen commissie Stadsbeheer d.d. 2-06-2005

B & W-nota

Portefeuille A.M. Rietdijk

Auteur Dhr. D. Mul

Telefoon 5113711

E-mail: d.mul@haarlem.nl

SO/SG Reg.nr. 2005/7

Te kopiëren: A, B, C

B & W-vergadering van 22-02-2005

Onderwerp

Kaderstelling nieuwe werkwijze bewonersondersteuning

Bestuurlijke context

Op 17 december 2003 besloot de gemeenteraad de subsidie voor het onderdeel bouw bureaus van de Haarlemse welzijnsinstellingen met ingang van 2006 te beëindigen en de bewonersondersteuning zoals die nu door de welzijnsinstellingen wordt geleverd op een andere manier vorm te geven. Na bezwaar van twee van de betrokken welzijnsinstellingen heeft de raad dit besluit in september 2004 teruggedraaid tot een beleidsvoornemen. De raad deed dit vanwege het ontbreken van een goed onderbouwde redelijke termijn voor de feitelijke beëindiging van de subsidierelatie. Ook was er te weinig vooroverleg geweest met de betrokken instellingen. De raad besloot haar eerdere besluit aan te merken als beleidsvoornemen en daarop inspraak te verlenen alvorens een nieuw besluit te nemen.

Op 25 mei 2004 stelde het college de nota 'kaders nieuwe werkwijze bewonersondersteuning' vast, een nadere inhoudelijke uitwerking van de gewenste nieuwe indeling van bewonersondersteuning. Deze nota is in juni 2004 door de raadscommissie Stedelijke Ontwikkeling vrijgegeven voor inspraak.

Vanwege de vakantieperiode heeft de formele inspraak in september j.l. plaatsgevonden. Daarnaast is over het onderwerp en conceptversies van deze nota gesproken met de Initiatiefgroep Ondersteuning Wijkrazen (vertegenwoordiging van 26 Haarlemse wijkrazen) en de Haarlemse welzijnsinstellingen.

Hierbij wordt aan de raad, na de inspraakperiode en de gevoerde gesprekken met verschillende betrokken partijen, een gewijzigde kaderstellende nota voorgelegd. Hierin staat een aantal inhoudelijke kaders waarin in de nieuwe situatie de diverse vormen van bewonersondersteuning worden benoemd en afgebakend. De raad wordt in de gelegenheid gesteld nadere kaders te stellen en het college opdracht te geven binnen die kaders het beleid verder te formuleren en vorm te geven.

Voor wat betreft het (besluit over het) moment van beëindigen van de subsidierelatie en het feitelijk starten met de nieuwe werkwijze wordt met de betrokken instellingen nog overleg gevoerd. Conform de uitspraak van de raad in september 2004 zal beëindiging van de subsidierelatie pas plaatsvinden na overleg met de betreffende instellingen en met inachtneming van een redelijke termijn. Over de redelijke termijn, een overgangstraject naar de nieuwe situatie en de organisatorische en financiële consequenties zijn wij nog in overleg met de instellingen, waarbij de gemeente inzet op de start van een overgangstraject per 2006. Zowel gemeente als welzijnsinstellingen stellen zich ten doel ook tijdens de overgangperiode de continuering van bewonersondersteuning te waarborgen en wachtgeldverplichtingen zo veel mogelijk te voorkomen.

1. Bewonersondersteuning nu en in de toekomst

Bewonersondersteuning vroeger en nu

De bewonersondersteuning zoals we die nu kennen heeft haar oorsprong in de jaren 1970 in ondermeer het Rozenprieel en de Burgwal. De bewoners waren het niet eens met de plannen die de gemeente toen had om er, vanwege de slechte bouwtechnische staat van de huizen, te slopen en nieuwbouw terug te bouwen. Ondersteund door opbouwwerkers brachten bewoners hun mening naar voren, wat er toe leidde dat deze plannen werden afgeblazen en er werd besloten tot de zogeheten stadsvernieuwingsaanpak: een aanpak van de hele wijk waarbij de wensen van de bewoners centraal stonden. De bewoners werden daarbij soms ondersteund door een 'sociaal timmerman'. Deze betrof de bewoners allereerst bij de plannen voor hun woningen, vervolgens bij plannen voor de straat en uiteindelijk bij plannen op buurt- en wijkniveau.

In 1982 wist de wijkraad Leidsebuurt met succes bij het rijk aanspraak te maken op de subsidieregeling voor het experiment Buurtaanpak. Vanuit het geld dat beschikbaar kwam voor investeringen in de woningen en de buurt werd naar de wens van de bewoners ook ondersteuning (op- en verbouwwerk) ingehuurd. Ingegeven door het succes van deze methode werd ook elders in de stad vanuit de projectbudgetten bewonersondersteuning ingeschakeld; naast de genoemde sociaal timmerman werden ook opbouwwerkers en verbouwwerkeren aangesteld.

In het midden van de jaren 80 nam de bewonersondersteuning een vlucht met de komst van de rijksbijdrage Stadsvernieuwing. Hiermee kwam aanzienlijk meer geld beschikbaar om in de stad te investeren, waarbij vanuit dit budget ook de bewonersondersteuning mocht worden betaald. Met inzet van extra op- en verbouwwerk werd de particuliere woningverbetering gestimuleerd en ondersteund. Omdat de wet op de stads- en dorpsvernieuwing voorschreef dat het met stadsvernieuwingsgeld inhuren van ondersteuning in de vorm van een subsidie op basis van een subsidieverordening moest plaatsvinden, vond er een belangrijke verandering plaats in de manier van betalen van de bewonersondersteuning. In plaats van het inschakelen van ondersteuning uit de projectgelden werd de huidige subsidierelatie een feit en werden de bouw bureaus als leveranciers van op- en verbouwwerk gesubsidieerde instellingen.

Van de huidige situatie naar de toekomstige werkwijze

De gemeente heeft tot nu toe het op- en verbouwwerk gesubsidieerd omdat dit naar mening van de gemeente het antwoord was op de behoeften vanuit de stad: burgers ondersteunen vanuit de gedachte dat waar de gemeente met plannen komt, bewoners en participanten behoefte hebben aan ondersteuning bij het zich organiseren, hun standpunt bepalen en dit naar voren brengen.

Kortom, het stimuleren van participatie in de betekenis van samenwerking met / deelname van de stad bij de voorbereiding van beleidsvoornemens en het daarbij ondersteunen van mensen. Op deze behoefte zijn op- en verbouwwerk jarenlang het antwoord geweest.

In de aanpak van de particuliere woningvoorraad, en in recente jaren met name in de Haarlemse funderingsproblematiek, heeft het verbouwwerk een belangrijke rol gespeeld in het begeleiden van eigenaren / bewoners bij de aanpak van hun funderingen. De opbouwwerkers hebben de Haarlemse wijkraden ondersteund en daarnaast de participatie bij ontwikkelingen van advies en ondersteuning voorzien.

Waarom de verandering?

De gemeente merkt dat er in delen van de stad een belangrijke verandering plaatsvindt in de 'emancipatie' van bewoners en participanten; mensen kunnen zichzelf beter dan in het verleden organiseren, zijn mondiger geworden. Mensen geven dan ook steeds vaker zelf aan hoe zij willen worden ondersteund. In de praktijk spelen inmiddels ook andere vragen dan de hulp bij organisatie en standpuntbepaling die wij tot nu toe altijd beantwoordden met op- en verbouwwerk. Men vraagt ook om andere soorten van ondersteuning, van andere instellingen en beroepsgroepen dan het opbouwwerk.

Dit verschilt van wijk tot wijk en van geval tot geval. Er zullen ontwikkelingen zijn waar participanten nog vooral behoefte hebben aan opbouwwerk om zich te organiseren, er zullen ook ontwikkelingen zijn waar participanten zichzelf organiseren en zich bijvoorbeeld door een externe stedenbouwkundige willen laten bijpraten over de gemeentelijke plannen. Wij constateren dat het ondersteunen van participatie, gegeven deze veranderingen, anders moet en anders kan. Daarom willen wij naar een methode waar vanuit de ontwikkelingen (projecten) die ondersteuning wordt ingehuurd die in dat geval gevraagd wordt. Dit kan zowel op- en verbouwwerk als andersoortige ondersteuning zijn.

De afgelopen jaren heeft Haarlem ondanks teruglopende rijksmiddelen relatief veel bewonersondersteuning kunnen inzetten in de funderingsaanpak, vanwege de specifieke subsidies die het rijk voor deze problematiek verleende. Vanuit deze subsidies en met de inzet van eigen gelden en stadsvernieuwingsgeld heeft Haarlem de afgelopen jaren een programma funderingsherstel gerealiseerd. Hierin zijn eigenaren gesubsidieerd voor het herstel van de funderingen of sloop- / nieuwbouw van zo'n 1200 woningen, waarbij zij zijn begeleid door het op- en verbouwwerk.

Met de voltooiing van dit programma zijn de extra rijksmiddelen besteed en valt een belangrijke bron voor het kunnen betalen van bewonersondersteuning weg. De gemeente laat onderzoek doen naar de staat van de particuliere voorraad en zal op basis daarvan kijken of het nodig en mogelijk is een verdere aanpak van die voorraad in te zetten. Wij verwachten echter niet dat voor een verdere aanpak van de particuliere voorraad en de ondersteuning van eigenaar / bewoners daarbij soortgelijke bedragen als in de afgelopen jaren kunnen worden ingezet.

De projecten en programma's waar Haarlem de komende jaren aan werkt vloeien voort uit het beleidsprogramma 2003-2006 en het tweede ontwikkelingsprogramma (OPH 2), waarin voor de periode 2005-2010 de afspraken zijn opgenomen die Haarlem met het rijk heeft gemaakt. Waar de hoeveelheid geld die Haarlem van het rijk ontving voor de stedelijke vernieuwing in de periode 2000-2004 al lager was dan de stadsvernieuwing daarvoor, krijgt Haarlem door de landelijke bezuinigingen voor de stedelijke vernieuwingsopgave 2005-2010 weer minder geld dan in voorgaande jaren. Bovendien is de eigen financiële situatie van de gemeente niet rooskleurig. Een beperkte hoeveelheid geld om een aantal vastgelegde afspraken na te komen vraagt om een gerichte inzet van geld en van (geld voor) ondersteuning. Dit maakt een verandering van de huidige situatie, met een algemeen subsidiebudget voor bewonersondersteuning, mede noodzakelijk.

In de huidige situatie hebben gemeente en welzijnsinstellingen in twee subsidierelaties (via de sectoren SO en MO) met elkaar te maken. In deze twee subsidiestromen zijn feitelijk drie werkgebieden opgenomen: het ondersteunen van wijkraden, het ondersteunen van participanten in ontwikkelingen (waaronder funderingsherstel) en het bieden van ondersteuning in sociale processen (sociale participatie).

De verhouding tussen gemeente en welzijnsinstelling verschilt echter per werkgebied. Vanuit dezelfde subsidie opereren opbouwwerkers enerzijds in directe opdracht van de gemeente (gerichte inzet in bijvoorbeeld ouderenwerk) en anderzijds onafhankelijk als bewonersondersteuner, soms ter ondersteuning van mensen tegen gemeentelijke plannen. Dit leidt tot onduidelijkheid bij de gemeente, wij willen per werkgebied en daaraan gekoppelde geldstroom duidelijk de rol van gemeente en ondersteuner vastleggen.

Bewonersondersteuning in de toekomst

De vragen die ontstaan vanuit de uit te voeren ontwikkelingen in de stad blijven het uitgangspunt voor de gemeente. Deze vragen zullen per geval verschillen, bijvoorbeeld herstructurering van een complex zal andere vragen oproepen dan het nadenken over de Spoorzone. Naast de verschillende soorten vragen zullen ook de vragers van geval tot geval verschillen. Waar de één zal willen worden ondersteund om zijn of haar zegje te kunnen doen zal de ander bijvoorbeeld eens met een deskundige over de plannen willen praten. De gemeente wil dan ook naar een situatie waarin aan de verschillende vragen naar ondersteuning kan worden voldaan. Waar mensen vragen om opbouwwerk kan dit nog steeds, maar ook als mensen vragen om andere vormen van ondersteuning door derden wil de gemeente dit mogelijk kunnen maken.

Gezien de teruglopende financiële mogelijkheden en de vastgelegde afspraken die Haarlem dient na te komen willen wij gericht omgaan met de beschikbare gelden. Daar investeren waar dat nodig is, en ook daar ondersteunen waar de vraag ernaar is. Maatwerk dus. Ondersteuning van participatie bij ontwikkelingen wordt dan ook betaald vanuit de budgetten van die ontwikkelingen.

Tot slot streven wij met de invulling van de nieuwe werkwijze naar een duidelijker en zakelijker relatie tussen gemeente en welzijnsinstellingen. Per werkgebied moet bij alle betrokken partijen duidelijk zijn wat de rollen zijn en hoe de verhoudingen (gemeente is vrijwel altijd financier, maar lang niet altijd inhoudelijk opdrachtgever) liggen.

De nieuwe werkwijze is dan ook gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Ondersteuning bij ontwikkelingen en projecten gebeurt op basis van vraag en aanbod
- Ondersteuning bij ontwikkelingen en projecten wordt betaald vanuit de individuele projectbudgetten.
- Scheiding naar werkgebied en bijbehorende geldstromen
- Duidelijke omschrijving van verwachtingen per werkgebied

2. Participatie en inspraak

Algemeen

De raad herbevestigde in februari 2003 bij het vaststellen van de nota 'participatie & inspraak; herijking van beleid' de overweging dat het beleidsvormingsproces de ruggengraat van het gemeentelijk handelen vormt. Daarbij spelen klantgerichtheid en kwaliteitsverbetering een grote rol. De kwaliteit van gemeentelijke producten en diensten kan verbeterd worden door deze meer te ontwikkelen of af te stemmen in samenspraak met de doelgroepen. Participatie en inspraak zijn sleutelbegrippen in het beleidsvormingsproces en komen in dit hoofdstuk aan de orde.

Het begrip participatie

Met participatie wordt in Haarlem zowel de samenwerking met / deelname van de stad bij de voorbereiding van beleidsvoornemens bedoeld als deelname van personen en groepen aan maatschappelijke en sociale processen (welzijnsgerelateerd). Om verwarring te voorkomen wordt in deze nota voor de aan beleidsvorming gerelateerde participatie de aanduiding "participatie" gebezigd. Voor de welzijnsgerelateerde participatie wordt de aanduiding "sociale participatie" gebruikt.

Er bestaat tussen beide vormen van participatie een verband. Dat komt bijvoorbeeld tot uiting in zaken die liggen op het snijpunt van sociale en fysieke aspecten bij het beheer van de openbare ruimte. Mensen en organisaties kunnen op dat terrein veel meer voor de wijk betekenen dan wel eens wordt verondersteld. Het is dan wel nodig hen op uiteenlopende wijzen in staat te stellen (in vakliteratuur gebruikt men de term "empowerment") volwaardig mee te doen aan vooral participatieprocessen. Daardoor wordt naar verwachting een belangrijke bijdrage geleverd aan de kwaliteit van beleidsvorming en beleidsuitvoering. Door de gerichte ondersteuning van participatie bij projecten en het in algemene zin ondersteunen van de wijkraden beter te borgen wil de gemeente mensen zo veel mogelijk in staat stellen mee te denken en mee te praten.

Doel van de participatie

Bij participatie gaat het om het in een vroegtijdig stadium betrekken van belangstellenden uit de stad bij de voorbereiding van beleidsvoornemens van het gemeentebestuur. Participatie is vooral gericht op het bewerkstelligen van een maximale deelname aan de ontwikkeling van beleid, leidend tot een kwalitatief goed besluit met maximaal draagvlak. Het zal niet altijd mogelijk zijn hierbij overeenstemming te bereiken met alle participanten. Het gaat in het participatieproces vooral om meedenken, ideevorming, het op elkaar afstemmen van behoeften, wensen en mogelijke werkwijzen. Daardoor wordt voorkomen dat langs elkaar wordt gewerkt waardoor verkeerde of ondoordachte plannen kunnen ontstaan of verkeerde verwachtingen gewekt.

De kansen die toepassing van participatie biedt, worden nog onvoldoende verzilverd. Het is zaak met participatie het goede te behouden en verbeteringen aan te brengen waar dat kan. Naast verbeteringen binnen de ambtelijke organisatie denkt de gemeente dit te bereiken door participatie, participatieplannen en het bijbehorende (uitvoerings)budget een vaste plaats te geven in de besluitvorming en beleidsvorming van plannen en projecten of ontwikkelingen.

Toepassing participatie

Participatie is moeilijk in algemene formeel afdwingbare regels vast te leggen. Het gaat meer om een bewuste en omgevingsgerichte werkhouding waardoor bij elk beleidsvormingsproces in beginsel kwalitatief 'maatwerk' kan worden geleverd. Daarom dient bij de start van een ontwikkeling of project een goed doordacht participatieplan te worden opgesteld en is tussentijdse communicatie zowel naar participanten als bestuur een must. Afwijkingen van de participatie-uitkomsten in de besluitvorming moeten goed worden gemotiveerd.

Participatieplan

Voor het toepassen van participatie bij ontwikkelingen dient de gemeente er voor te zorgen dat een participatieplan wordt opgesteld. Daarin staat wat de vraag en bijgevolg het beoogde doel van de participatie is, wie er worden uitgenodigd tot participatie, wat de reden daarvoor is, hoe het proces gaat lopen en vooral ook wanneer het is afgelopen. De vraagstelling is dus erg belangrijk omdat daaruit de kaders voortvloeien waarbinnen over het onderwerp gesproken wordt. De participatie kan, afhankelijk van het onderwerp, in velerlei vorm worden uitgevoerd.

Uitvoeringsmodel

In de nota 'participatie & inspraak; herijking van beleid' is een basismodel / checklist opgenomen. Dit basismodel kan afhankelijk van de ontwikkeling zwaarder of lichter worden aangezet. Afhankelijk van het belang van het onderwerp kan de raad of de raadscommissie meer of minder betrokken worden bij de nadere uitwerking van een participatieplan en op die wijze zijn kaderstellende rol vervullen. Het college vindt het overigens van groot belang dat voor de verschillende vormen van participatie praktijkmodellen ontstaan die dienen als voorbeeld hoe we binnen de gemeente per onderwerpcategorie met de toepassing van participatie omgaan.

Participatie en ondersteuning

Bij participatie gaat het naast de initiatieven of ideeën die leven bij de stadsbevolking ook om de problemen en processen die zich in de stad voordoen of afspeelen, die om een oplossing vragen waarvoor met participatie een basis kan worden gelegd. In de praktijk blijkt dat mensen die aan een participatieproces deelnemen vaak goed kunnen aangeven dat zij ondersteund willen worden, op welk gebied en hoe dat moet gebeuren. Daarom geldt voor de gemeente als uitgangspunt dat participanten de gelegenheid moet worden geboden zelf aan te geven hoe zij willen worden ondersteund.

Bovenal wil het college de participatiegraad verhogen; het college wil dat meer bevolkingsgroepen dan de bekende participanten meepraten en meedenken over hun buurt, wijk en stad. De ondersteuning wordt daarom - naast op gevestigde organisaties- ook gericht op mensen die nog niet bij participatieprocessen betrokken zijn, ofwel het ondersteunen van die mensen of organisaties die zichzelf niet laten horen.

College en raad hebben in dit verband al in 2003 uitgesproken dat, terugkijkend, de gemeente in het verleden te vaak de participatie heeft beperkt tot het raadplegen van de wijkraden. De wijkraden hebben een belangrijke rol in de stad in het coördineren en verenigen van belangen in hun wijken, maar de gemeente moet er voor waken niet automatisch alléén de mening van wijkraden te vragen. Dat is met name van belang als een beleidsontwikkeling niet aansluit bij de schaal van de wijkraad; de wijkraad behartigt de belangen van de hele wijk en probeert de verschillende belangen in een wijk te combineren tot een gezamenlijk gedragen standpunt. Beleidsontwikkelingen kunnen aanmerkelijk groot- of kleinschaliger zijn, waarmee naast de wijkraden ook andere (groepen van) participanten in beeld komen. Een belangrijk onderdeel van het participatieplan is dan ook het in beeld brengen van belangen en participanten. Dat geldt ook voor het inspraakproces dat hierna aan de orde komt.

Inspraak

De wet schrijft voor dat op beleidsvoornemens van een bestuursorgaan inspraak geboden moet worden. Er gelden een paar uitzonderingen die voor het merendeel in de wet omschreven staan en die dus ook in de inspraakverordening zijn opgenomen (bijvoorbeeld bij uitvoering hogere regelgeving, vaststelling gemeentebegroting). Hoe de inspraak wordt georganiseerd, wat het onderwerp is en of de raad daarin een kaderstellende rol heeft, moet blijken uit het inspraakplan. Een handreiking voor het maken van een inspraakplan is eveneens opgenomen in het basismodel / checklist "participatie en inspraak" (zie bijlage III). Het kan niet genoeg worden benadrukt dat ook in de inspraakfase maatwerk moet worden geleverd waarbij met name de communicatie bijzondere aandacht verdient.

Evenals bij de uitvoering van participatie bestaan er ook legio mogelijkheden om inspraak vorm te geven al moeten die wel vooraf bekend zijn bij insprekers en uiteraard voldoen aan wettelijke en communicatieve criteria.

3. Kaders voor de nieuwe werkwijze

Driedeling nieuwe werkwijze

Om optimaal in te kunnen spelen op de verschillende vragen naar ondersteuning, waarbij de rollen van en relatie tussen wijkraden en andere participanten, gemeente en ondersteuners zo helder mogelijk moeten zijn, hanteren wij in de nieuwe werkwijze drie categorieën van bewonersondersteuning. Op deze manier wordt per werkgebied inzichtelijk wat de vragen, kosten en (maatschappelijke) opbrengsten zijn en kan per werkgebied duidelijk de verhouding tussen opdrachtgever, opdrachtnemer en financier worden aangegeven.

De verandering naar gescheiden werkgebieden beperkt aan de ene kant het flexibel kunnen optreden van de instellingen zoals dat nu binnen de subsidiestromen en prestatieplannen wordt ingevuld. In de huidige situatie zijn ondersteuning aan wijkraden, ondersteuning bij participatie en ondersteuning in sociale processen ondergebracht in twee prestatieplannen en twee subsidiestromen aan welzijnsinstellingen. Er kan door de instellingen waar nodig tussentijds worden geschoven binnen de prestatieplannen, men kan op problemen inspringen door 'elders' tijdelijk wat minder uren in te zetten.

Het is niet de bedoeling een nieuwe situatie te creëren waarin geen flexibiliteit mogelijk is; wij willen de flexibiliteit echter wel inpassen binnen de in alinea 1 genoemde uitgangspunten. Naast het bieden van flexibiliteit in de inzet van door de gemeente beschikbare middelen zal ook de gemeentelijke organisatie beter benaderbaar moeten zijn om problemen aan te kaarten en beter in staat moeten zijn deze op te (laten) lossen. Zich onverhoopt aandienende problemen liggen veelal op sociaal vlak of het snijvlak tussen sociale en fysieke aspecten. In alinea 4 gaan wij verder in op het slagvaardig kunnen reageren op problemen en signalen vanuit de wijken.

a. Algemene ondersteuning van wijkraden

Allereerst is er de algemene ondersteuning aan de wijkraden en de dorpsraad Spaarndam, gericht op de continuïteit en het adequaat functioneren van deze raden.

b. Ondersteuning in sociale processen (sociale participatie)

Daarnaast is er de gerichte sociale ondersteuning in de wijken, zoals deze ook nu door de gemeente (via sector MO) wordt ingezet. Deze richt zich onder meer op samenlevingsopbouw, interactie tussen bevolkingsgroepen en het gericht steunen van bepaalde groepen in de samenleving (ouderen, jongeren).

c. Ondersteuning bij ontwikkelingen

Tot slot is er de ondersteuning van participatie bij ontwikkelingen. Conform de eerder aangehaalde nota 'participatie & inspraak; herijking van beleid' wordt bij initiatieven, beleidsvoornemens en projecten in de stad door de gemeente besloten of en hoe participatie wordt toegepast. In het geval van participatie wordt een participatieplan opgesteld waarin ondermeer wordt opgenomen of hierbij ondersteuning aan de orde is. Deze worden dan vanuit de bij die ontwikkelingen horende budgetten betaald.

Voorwaarden aan de ondersteuning

De Initiatiefgroep Ondersteuning Wijkraden, een vertegenwoordiging van 26 Haarlemse wijkraden, heeft een aantal voorwaarden geformuleerd waar de ondersteunende instellingen in de toekomst wat hen betreft aan moeten voldoen:

- "Er moet voldoende tijd voor de wijkraden zijn bij de ondersteunende instellingen.
- Er moet voldoende kennis zijn bij de ondersteunende instellingen; kennis van de plaatselijke omstandigheden, problematiek, netwerken en sleutelfiguren, de voorgeschiedenis, kennis van vaardigheden van bewoners, plaatselijke politiek enzovoorts.
- Ondersteunende instellingen moeten wijkraadsleden de tijd gunnen zich in problematiek in te werken en kennis eigen te maken. Men moet begrijpen dat wijkraadsleden vrijwilligers zijn die hun betrokkenheid bij de stad in hun vrije tijd vormgeven."

Voor wat betreft de aard en kwaliteiten van de ondersteuners bij de algemene ondersteuning van wijkraden onderschrijft het college deze voorwaarden. Wij geven in de nieuwe werkwijze de wijkraden dan ook zelf zeggenschap over welke instelling hen ondersteunt, waarbij elke wijkraad uit kan gaan van haar eigen eisen en wensen. De tijd die ondersteunende instellingen hebben voor wijkraden zal uiteraard wel beperkt zijn door het budget dat de gemeente voor de algemene ondersteuning beschikbaar stelt.

Voor wat betreft de ondersteuning van sociale processen (sociale participatie) en de ondersteuning van participatie en inspraak bij ontwikkelingen zijn deze voorwaarden minder letterlijk toe te passen, het gaat dan niet alleen om de kwaliteiten die instellingen hebben ten opzichte van de wijkraden. Zoals eerder aangegeven zijn wijkraden in participatie bij ontwikkelingen niet de enige participanten, en dus vragers van ondersteuning. Bevorderen van sociale participatie (ondersteuning in sociale processen) richt zich meer op doelgroepen dan specifiek op wijkraden.

Ook hoeft, afhankelijk van de specifieke vraag, kennis van de lokale situatie bij de ondersteunende instelling niet altijd een voorwaarde te zijn. Uiteraard zullen de aanbieders van ondersteuning zich altijd bewust moeten zijn van de wensen van hun klanten (de participanten en/of wijkraden). De gemeente ziet de rol van ondersteuners vooral in het helpen van mensen in het zich eigen maken van de problematiek waarmee zij te maken hebben, zichzelf te organiseren en het formuleren en naar voren brengen van hun standpunten.

Voorwaarden voor de gemeente

Daarnaast heeft de Initiatiefgroep een aantal voorwaarden gesteld aan de rol van de gemeente en/of de invulling van de nieuwe werkwijze van de ondersteuning:

- "De ondersteuning moet de continuïteit van de wijkraden waarborgen; wijkraden moeten altijd op een beroepskracht kunnen terugvallen, want problemen kunnen zich ieder moment voordoen."
- Ondersteuning dient snel te kunnen worden gegeven; moet snel kunnen inspelen op problemen die zich immers ook onverwacht voordoen.
- Voor de wijkraden dienen documentatie en informatie snel en in de naaste omgeving beschikbaar te zijn, zoals in de huidige vestigingen van de welzijnsinstellingen.
- Participatie moet plaatsvinden vanaf het allereerste begin van een project, niet pas halverwege.
- Er moet voldoende ruimte en geld zijn voor initiatieven vanuit de wijken.
- De drempel tot ondersteuning dient laag te zijn.
- De gemeente dient meer besef te hebben, dat er moet worden samengewerkt met bewoners ten behoeve van de stad."

Ook deze voorwaarden onderschrijft het college op hoofdlijnen, waarbij we opmerken dat hierin wel een aantal politieke keuzes worden genoemd die aan de gemeente zijn. Zo is het de vraag of de gemeentelijke ideeën en financiële mogelijkheden aansluiten bij wat de wijkraden aanmerken als bijvoorbeeld voldoende ruimte en geld. Ook blijft het altijd een politieke keuze of en vanaf welke fase bij een ontwikkeling de mogelijkheid tot participatie wordt geboden en wordt samengewerkt met bewoners.

4. Nadere toelichting kaders nieuwe werkwijze

1. Algemene ondersteuning van wijkraden

De algemene ondersteuning van de wijkraden en dorpsraad Spaarndam is gericht op de continuïteit, de versterking en de verdere ontwikkeling van deze raden. Om het belang hiervan te benadrukken wordt een geormerkt budget benoemd voor specifiek deze activiteit, waarbinnen de wijkraden zich naar eigen voorkeur kunnen laten ondersteunen. Dit staat los van de ondersteuning van participanten bij ontwikkelingen, en is puur gericht op het instandhouden en verbeteren van de wijkraden.

In de algemene ondersteuning van wijkraden wordt van de ondersteunende instellingen met name verwacht dat de wijkraden wordt bijgebracht hoe zij beter zelfstandig kunnen functioneren. Ondersteuning dient vooral te zijn gericht op het bevorderen van de algemene kennis van wijkraadleden (bijvoorbeeld vaardigheden in vergaderen, raadplegen van de achterban, briefschrijven, kennis van het gemeentelijk apparaat en het besluitvormingsproces). Het is niet de bedoeling dat ondersteuning een structureel karakter in de zin van deelname aan een wijkraad of het overnemen van bepaalde taken binnen de wijkraad krijgt.

De gemeente realiseert zich dat alleen het verder ondersteunen en verbeteren van kennis en vaardigheden van wijkraden niet voldoende is. Voor het optimaal functioneren van wijkraden en het uitvoeren van hun functie als vertegenwoordigers van hun wijk, moeten wijkraden met hun signalen en initiatieven wel aanspreekpunten hebben bij de gemeente. Gemeente dient de signalen vanuit de wijken snel te kunnen afwegen en waar nodig snel op te pakken.

Om dit mogelijk te maken wil de gemeente dichter bij de wijken en wijkraden komen te staan door gebruik te maken van de onderdelen en personen binnen de gemeentelijke organisatie die zeer goed in staat zijn om de kloof tussen beleid en uitvoering, tussen burger en gemeente, te overbruggen. De gemeente wil de werkwijze en goede resultaten van de personen en onderdelen van het ambtelijk apparaat waar dat nu goed gaat, uitbouwen en versterken.

Deze personen moeten dan wel voldoende mandaten en bevoegdheden hebben om bruggen te kunnen slaan en signalen en initiatieven vanuit de wijken ter hand te kunnen nemen. Gezien de nadruk op de uitvoering ligt het voor de hand om deze personen te koppelen aan de schaal van stadsdeel, zoals de huidige stadsdeelmanagers. Op deze schaal is de uitvoering overzichtelijk en zijn de personen voor wijkraden en andere partners herkenbaar. Deze personen of onderdelen van de organisatie kunnen daarnaast de wijkraden steunen in hun functioneren door hen beter te informeren over beleid, planvorming, de gemeentelijke organisatie en het besluitvormingsproces.

2. Ondersteuning in sociale processen (sociale participatie)

De hoofdfunctie van de ondersteuning op sociaal vlak is het versterken van de sociale verbanden in wijken en buurten: het stimuleren en initiëren van maatschappelijke en sociale integratie en sociale participatie. Het sleutelwoord hierbij is ontmoeten, ervoor zorgen dat iedereen kan meedoen en erbij kan horen.

Een ander belangrijk doel is het ondersteunen van en het op gang brengen / stimuleren van initiatieven en (al of niet tijdelijke) bewonersorganisaties op divers sociaal gebied. Het gaat er hierbij om de sociale samenhang in stand te houden en de interactie tussen bevolkingsgroepen te bevorderen. Concreet gaat het om het ondersteunen van (zelforganiserend) initiatief van bewoners en het initiëren en stimuleren van groepsprocessen ten behoeve van leefbaarheid en sociale samenhang waar dat ontbreekt of waar juist sprake is van 'conflicten' tussen groepen.

In deze functie gaat het om het leggen van contacten tussen de diverse groepen in de wijk. Dit betekent dat er aandacht zal moeten zijn voor actuele informatie en kennis over wat er in een wijk of buurt gebeurt en het vereist het vermogen onmiddellijk en alert in te springen op ontwikkelingen. Daarbij kan dan die vorm van ondersteuning verleend worden waarin de specifieke situatie behoefte aan is.

3. Ondersteuning bij ontwikkelingen

Bij beleidsontwikkelingen en projecten in de stad zal, conform het raadsbesluit 'participatie & inspraak; herijking van beleid' van februari 2003, per geval worden besloten of, hoe en binnen welke kaders het onderwerp zich leent voor participatie. Het college stelt dan bij de aan de raad voor te leggen besluitvorming (politieke goedkeuring, kredietverlening) een concreet participatieplan op, waarin identificatie en selectie van participanten (wijkraden en/of anderen) plaatsvindt en de reikwijdte van de participatie wordt aangegeven.

Afhankelijk van de aard en omvang van het participatieplan kunnen dan gelden beschikbaar worden gesteld voor de participatie en de organisatie en ondersteuning daarvan.

Het zal in de praktijk vaak voorkomen dat de wijkraden of werkgroepen van wijkraden belangrijke participanten zijn. In die gevallen geldt voor hen dat dan vanuit een ontwikkelingsbudget tijdelijke extra ondersteuning wordt gefaciliteerd, bovenop de algemene ondersteuning van wijkraden. De beide vormen van ondersteuning en de geldstromen waaruit die worden betaald zijn dan van elkaar gescheiden. Bij het tot een einde komen van de ontwikkeling vervalt de extra ondersteuning en valt men 'terug' op de algemene wijkraadondersteuning.

Het kenmerk van deze vorm van ondersteuning is dat het per definitie gaat om tijdelijke ontwikkelingen en dus tijdelijke (extra) ondersteuning van de vraag die zich vanuit de wijken zelf voordoet. Ook deze ondersteuning richt zich er wat de gemeente primair op mensen in staat te stellen het 'zelf te kunnen'. Dus hulp bij het zich oprichten van tijdelijke verenigingen, hulp bij het zelf kunnen organiseren van verder overleg, hulp in het kunnen formuleren van de verdere vraag naar ondersteuning, hulp bij het bestuderen van plannen en informatie en het hulp in het kunnen verwoorden en naar voren brengen van een standpunt.

In de vroege fase van plannen maken en ontwerpen is sprake van participatie in de breedst mogelijke zin, met mogelijke invullingen van het beleid maar ook van tegenstanders. Het zijn de participanten die aangeven hoe en door wie zij willen worden ondersteund, ongeacht hun standpunt ten opzichte van de gemeentelijke plannen. De ondersteuners worden niet door de gemeente aangestuurd, zij kunnen onafhankelijk ten dienste van participanten opereren. Naarmate het proces vordert zullen de kaders van een ontwikkeling, en dus ook de kaders waarbinnen de participatie plaatsvindt, steeds verder bekend (en 'beperkt') worden.

Nadat de raad een definitief besluit over de plannen heeft genomen zijn daarmee ook de kaders voor verdere participatie bekend. De inzet van de schaarse gemeentelijke middelen zal er op zijn gericht om binnen de door de raad gestelde kaders het plan in verdere participatie vorm te geven en uit te voeren. De ondersteuning zal vooral zijn gericht op een vlotte uitvoering van de plannen en het begeleiden van bewoners hierin. De gemeente zal mensen die bijvoorbeeld via de rechtbank proberen een plan tegen te houden of ongedaan te maken, niet ondersteunen.

5. Uitwerkingsresumé

Samenvattend stelt de gemeente voor wat betreft de nieuwe werkwijze bewonersondersteuning de volgende kaders vast:

- Het totale scala aan bewonersondersteuning wordt opgesplitst in drie werkgebieden: algemene ondersteuning van wijkraden (waaronder dorpsraad Spaarndam), ondersteuning in sociale processen en ondersteuning bij ontwikkelingen.
- Deze drie werkgebieden kennen gescheiden geldstromen.
- De soort van ondersteuning die wordt ingeschakeld bij de participatie in projecten of ontwikkelingen hangt af van de vraag van participanten. Dit kan op- of verbouwwerk zijn, maar ook een andere vorm of discipline.
- Om de ondersteuning van participatie bij ontwikkelingen te waarborgen wordt nogmaals bevestigd dat het bij ontwikkelingen verplicht is een participatieplan op te stellen waarin ondermeer wordt opgenomen welk budget er voor (ondersteuning van) participatie beschikbaar komt.

Binnen deze kaders dient het college dit beleid verder in te vullen, waarbij zij in elk geval rekening dient te houden met of invulling dient te geven aan:

- Vanaf welke omvang of complexiteit komt een ontwikkeling in aanmerking voor participatie en/of ondersteuning van participatie.
- Hoe wordt binnen de gestelde kaders optimale flexibiliteit gecreëerd om ondersteuning snel en gericht te kunnen inzetten bij zich voordoende problemen en initiatieven vanuit de wijken.
- Bezien of en hoe de gemeente kan vastleggen dat ook partners meebetalen aan (het ondersteunen van) participatie bij projecten en ontwikkelingen.
- Wat wordt het budget per project of ontwikkeling voor ondersteuning van participatie; mogelijk in de vorm van een sleutel of percentage met een boven- en ondergrens.
- Hoe worden wijkraden betrokken bij het in beeld brengen van participanten bij ontwikkelingen.
- Hoe worden de reikwijdte en beperking van de te ondersteunen participatie bij projecten en ontwikkelingen (participanten moeten een met een nog te bepalen minimale breedte gedragen belang vertegenwoordigen, geen ondersteuning van gerechtelijke procedures, etc) vastgelegd.

6. Financiële gevolgen

Met de hier geschetste nieuwe werkwijze is een aantal ingrijpende veranderingen gemoeid in de geldstromen die ermee te maken hebben. De algemene ondersteuning van wijkraden wordt nu betaald vanuit twee subsidiestromen aan de welzijnsinstellingen, en bedraagt binnen die subsidievolumes ca € 170.000,-. In de nieuwe situatie zal voor deze vorm van ondersteuning een apart budget worden benoemd, de hoogte hiervan wordt nog gezien.

Voor de ondersteuning bij ontwikkelingen, waaronder de funderingsaanpak, worden de welzijnsinstellingen nu via de sector SO voor ca € 730.000,- (uren en budget voor algemene ondersteuning aan wijkraden niet meegeteld) per jaar gesubsidieerd. In de nieuwe werkwijze is van een subsidierelatie geen sprake meer en zal de ondersteuning per ontwikkeling worden ingehuurd. Hiervoor is straks geen vast jaarlijks bedrag beschikbaar; er is geen gemeentelijke boven- of ondergrens.

De subsidie aan de stadsdeelorganisaties voor ondersteuning in sociale processen is onderwerp van een brede heroriëntatie op het welzijnswerk en kent een taakstellende bezuiniging.

Gemeente en welzijnsinstellingen zijn nog in overleg over een overgangsregeling van de huidige subsidierelatie via de sector SO naar de door de gemeente gewenste nieuwe werkwijze, waarbij de financiële en organisatorische gevolgen voor de instellingen worden gezien. Een besluit over de subsidierelatie zoals die nu bestaat zal na dat overleg aan de raad worden voorgelegd.

Bijlage 2:

Historisch overzicht "Kaderstelling Nieuwe Werkwijze bewonersondersteuning"

De discussie over de organisatie van de bewonersondersteuning begon in 2003 met de nota *Geleidelijke Beëindiging Subsidierelatie Stadsdeelorganisatie, Onderdeel Bouwbureau*. Deze nota kwam tot stand zonder enige inbreng van wijkraden terwijl de nota ging om de organisatie van de ondersteuning aan wijkraden en in onze wijken actieve groeperingen en wij naar onze mening direct belanghebbende zijn. Door de Initiatiefgroep Ondersteuning Wijkraden (I.O.W.), samengesteld uit vertegenwoordigers van Haarlemse wijkraden, is een bezwaar ingediend tegen deze gang van zaken bij de commissie beroeps- en bezwaarschriften. De commissie heeft het college geadviseerd dit bezwaar gegrond te verklaren. Dit advies is door het college overgenomen. In de raadsvergadering van 8-9-2004 heeft de wethouder toegezegd de wijkraden bij de vormgeving van de bewonersondersteuning te zullen betrekken.

Op 23-3-2005 is, zoals eerder aangegeven, de nota *Kaderstelling Nieuwe Werkwijze Bewonersondersteuning* vastgesteld in de gemeenteraad. De wijkraden zijn inderdaad bij de voorbereiding van deze nota betrokken geweest, maar niet op een wijze, dat zij mede-verantwoordelijk voor de inhoud kunnen worden gesteld. In dezelfde raadsvergadering werd ook over de kaderstellende nota een motie aangenomen. Deze motie kwam mede tot stand door de inbreng van wijkraden. Op grond van deze motie dient onder meer:

- eerst meer helderheid over de praktische invulling beschikbaar te zijn, voordat de nieuwe werkwijze vorm krijgt, om een goede onderbouwde afweging te maken.
- de invulling van de ondersteuning eerst ter besluit aan de Raad voorgelegd te worden voordat tot uitvoering kan worden overgegaan.
- een werkconferentie georganiseerd te worden tussen Gemeenteraad en wijkraden over het wijkradensysteem.

Een opmaat naar de bedoelde werkconferentie vond 7 maanden later plaats op 22-11-2005. Wij ontvingen een uitnodiging voor een conferentie. Wij waren (weer) niet bij de voorbereiding betrokken en maakten bij aanvang van de bijeenkomst duidelijk dat wij dit in strijd achten met de toezegging dat wij betrokken zouden worden bij de vormgeving van de bewonersondersteuning en dus ook bij de voorbereiding van de conferentie. Wij hebben aangegeven, bij het begin van de vergadering dat dit voor ons onacceptabel was, dat wij een gezamenlijk voor te bereiden conferentie wilden waarbij ieder agendapunten kon aandragen en dat wij deze avond alleen bereid waren tot een "benen op tafel" overleg. De burgemeester stemde daar, na beraad, mee in en er is die avond toch nog constructief gepraat.

Op 31-1-2006 vond uiteindelijk de conferentie plaats, tussen burgemeester, wijkraden, raadsleden en betrokken ambtenaren. Nu wel gezamenlijk voorbereid. Omdat een aantal zaken niet duidelijk was, waaronder de herkomst en omvang van geldstromen en de praktische invulling, zijn een evaluatie en een vervolgonferentie afgesproken. Tot nu toe heeft er echter geen van beiden plaatsgevonden. Herhaaldelijk is na 31-1-2006 door de wijkraden gevraagd, wanneer de conferentie en de evaluatie plaats zou vinden. Dit heeft niet geleid tot een bijeenkomst. Straks is er weer een jaar voorbij!

Ondertussen wordt nu een besluit voorgelegd, dat een verdere uitwerking is van de kadernota terwijl het afgesproken overleg niet heeft plaatsgevonden. Dit is in strijd met gemaakte afspraken Tot zover de voorgeschiedenis.

1
vastgesteld Cie SB
dd. 7-7-05

CONCEPTVERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING D.D. 2 JUNI 2005
VAN DE COMMISSIE STADSBEHEER

BILLAGES III

Aanwezig de leden en plaatsvervangend leden:

De dames Blesgraaf-Belterman (HLL), Meijs (GLH), Van der Molen (SP), Raeven (Lijst Raeven), Zoon (PvdA) en dhr. Verhagen (CDA), Overbeek (PvdA), Van Velzen (VVD), Vreugdenhil (CU-SGP) en De Vries (Lijst De Vries)

Afwezig

Dhrn. Van Vulpen en Van Dijk (StpLH), Onur (CDA), Mulder (GLH), Reeskamp (D66) en Moltmaker (VVD)

Mede aanwezig

Dhrn. Divendal (wethouder) en Visser (wethouder) en de dames Keesstra-Tiggelman (voorzitter), Blaauboer (secretaris), Van Leijen (notulist)

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter opent om 19.30 uur de vergadering. Dhr. Reeskamp heeft zich afgemeld voor de vergadering. De voorzitter meldt dat de raadsstukken / commissiestukken die maandag 6 juni a.s. niet zijn opgehaald uit de fractiekamer niet op dinsdag 7 juni maar op woensdag 8 juni a.s. thuis zullen worden bezorgd.

De voorzitter vraagt de commissieleden of ze de brief van Wijkraad Welgelegen bij de vergaderstukken hebben aangetroffen. Dit is niet het geval. De brief wordt alsnog door de secretaris verstrekt.

7. Regie in de wijken

De voorzitter geeft het woord aan spreker dhr. Drost.

Dhr. Drost spreekt namens Welzijnsorganisatie Zuidwest en is het met de gemeente eens dat er veel veranderd dient te worden. In de nota treft hij hierover belangrijke zaken aan. Onder punt 11, participatie en communicatie, staat dat in de nieuwe wijkaanpak participatie en communicatie goed geregeld moeten zijn. Helaas is er door de gemeente niet gecommuniceerd over deze nota met de betrokken instellingen. Welzijnsorganisatie Zuidwest is erbij betrokken maar hierover nog niet aangesproken. Dhr. Drost betreurt het dat de nota niet is toegelicht. Invoer per 1 september a.s. lijkt ook erg snel.

De voorzitter geeft het woord aan spreker dhr. Van Schaik.

Dhr. Van Schaik spreekt namens de initiatiefgroep ondersteuning wijkraden. Deze groep heeft dringend verzocht om bespreking van het voorstel uit te stellen. Men is van mening dat geen afgewogen reactie mogelijk is gezien de tijd. Ook had de initiatiefgroep graag de werkconferentie afgewacht die juist gaat over het wijkradensysteem. Het voorliggende verhaal kan diep ingrijpen in dit systeem en daarom bepleit dhr. Van Schaik toch uitstel. Hij noemt een aantal argumenten waarom uitstel beter lijkt; geen inspraak, de werkconferentie is mosterd na de maaltijd, positie in de wijken is tweeledig, budgetten worden ook in de werkconferentie besproken, men mist een analyse, het verhaal is geschreven naar één functie: de stadsdeelmanager. De initiatiefgroep wil graag de toezegging dat, indien het toch wordt behandeld, het plan nog na de werkconferentie kan worden aangepast.

Dhr. Verhagen vraagt aan de sprekers of ze niet blij zijn dat ze nu toch hun punten kunnen inbrengen.

Dhr. Van Schaik antwoordt dat hij slechts de brief van dhr. Koster wilde verwoorden. Het liefst zou men het punt afgevoerd zien van de agenda.

Mw. Meijs vraagt op welke punten Welzijnsorganisatie Zuidwest betrokken had moeten worden en bij welk onderdeel.

Dhr. Drost antwoordt dat zij betrokken hadden moeten worden bij de punten 10 (flexibele budgetten) en 11 (participatie en communicatie).

De voorzitter dankt de sprekers voor hun inbreng.

Mw. **Blesgraaf** geeft aan dat haar fractie dit agendapunt pas na de werkconferentie had willen bespreken. Tijdens deze werkconferentie komt de probleemstelling naar voren en die dient vastgesteld te worden alvorens dit onderwerp kan worden besproken. Nu wordt het van bovenaf opgelegd. Mw. Blesgraaf vindt 1 september a.s. veel te vroeg om de nieuwe aanpak in te laten gaan. Mw. **Raeven** merkt op dat een regisseur geen stuk kan regisseren zonder eerst de spelers te raadplegen. De status van dit stuk is onduidelijk. Mw. Raeven onderschrijft de opmerkingen van inspreker Drost inzake participatie.

Dhr. **Vreugdenhil** geeft aan dat de flexibele aanpak hem aanspreekt. De budgetten dienen zoveel mogelijk op elkaar afgestemd te worden. Dhr. Vreugdenhil is benieuwd hoe de financiering na 2007 wordt geregeld.

Mw. **Van der Molen** zegt verbaasd te zijn over het stuk en vraagt zich af welke wethouder verantwoordelijk is. Mw. Van der Molen is van mening dat het hier om een kaderstellend stuk gaat dat ter advisering had moeten worden voorgelegd. Verder vraagt zij zich af waarom het stuk alleen ter bespreking is voorgelegd aan de commissie SB en niet aan alle commissies omdat het hier om een integraal stuk gaat. Mw. Van der Molen geeft aan dat er nu verwarring heerst bij diverse organisaties en wijkraden omdat zij niet in het stuk worden genoemd. Verder vraagt Mw. Van der Molen of de sectoren hiervan weten. Zij vindt het een verkeerde plek om in Haarlem Oost een proef te doen. Mw. Van der Molen vraagt wat stadsregisseurs zijn en stelt dat de budgetten nergens worden besproken. Zij stelt voor het stuk terug te trekken en eerst te spreken met de stadsdeelorganisaties.

Mw. **Meijs** geeft aan dezelfde vragen te hebben als mw. Van der Molen. Mw. Meijs vraagt zich af hoe invoering van het plan per 1 september a.s. mogelijk is als een aantal partijen er nog niet vanaf weet. Het plan zit nog in het voorportaal maar lijkt nu al in de uitvoeringsfase te zitten.

Dhr. **Verhagen** heeft het stuk op een andere manier gelezen. Volgens hem geeft de gemeente openheid van zaken. Dhr. Verhagen vindt het een probleem dat de verantwoordelijkheden en de bevoegdheden van de wethouders door elkaar heen lopen. Hij stelt voor het stuk voor te leggen aan alle ciers. Dhr. Verhagen hoopt dat het stuk wordt gebruikt als onderlegger voor een discussie en niet als apart stuk.

Dhr. **Overbeek** sluit zich aan bij deze laatste woorden. Hij vindt het stuk een goede stap voor wat betreft de interne aanpak. Dagelijks beheer wordt continu geconfronteerd met deze problematiek. Per fase is een andere ambtenaar verantwoordelijk. Wijkraden weten niet meer met wie ze te maken hebben. Dhr. Overbeek hoopt dat het college op korte termijn met een personele aanpak komt. Het resultaat is slagkracht intern tonen. Het stuk heeft voldoende ingrediënten om daar grip op te krijgen. Het is een intern verhaal dat in de breedte besproken dient te worden. Tijdens de werkconferentie moet het ook zeker worden besproken. Dhr. Overbeek wacht de reactie van het college af. Bij het onderdeel budgetten zullen andere commissies aan de beurt komen.

Wethouder **Divendal** geeft aan dat het gaat om beleid over de openbare ruimte. Drie wethouders vanuit afzonderlijke portefeuilles zijn aan dit verhaal begonnen maar coördinatie vindt plaats door SB. De essentie is wat te doen met de ervaringen van het college en de ambtenaren rondom knelpunten in het beheer van de openbare ruimte. De gemeente blijkt onvoldoende in staat om snel en adequaat in te spelen op wijkaangelegenheden.

Mw. **Blesgraaf** merkt op dat de wethouder dus aangeeft dat men zichzelf dus in de weg zit. Wethouder **Divendal** antwoordt dat in de loop der jaren bestuurlijk een systeem is opgebouwd waarin men elkaar inderdaad soms 'in de weg zit'. Dit wil men nu proberen op te lossen. Er moeten belangrijke wijzigingen plaatsvinden binnen de eigen organisatie. Hij wil nog geen uitspraken doen over budgetten. Er is meer regie nodig op budgetten van de gemeente zelf en van anderen. Tot 1 januari 2007 zal het accent liggen bij de openbare ruimten, dus bij SB.

Wethouder **Visser** merkt op dat er nu drie stadsdeelmanagers zijn die hun eigen afdeling dagelijks aansturen. Deze aansturing wordt gecentraliseerd, dit is een bezuinigingsopdracht en moet de mensen in de wijk meer armslag geven. De nieuwe aanpak is uitgelegd aan de Wijkraad Schalkwijk en vier wijkraden in de binnenstad. Deze wijkraden zien de nieuwe aanpak als positief. De bedoeling is om

zo praktisch mogelijk aan de slag te gaan. Bij de praktische invulling zal men vanzelf zaken tegenkomen.

Mw. **Meijs** vraagt of de budgetten bij de SDO's worden weggehaald.

Wethouder **Visser** antwoordt dat dit niet het geval is. Eigen budgetten worden flexibeler ingezet. Ook wordt aan partners gevraagd om hun deel ook flexibel in te zetten. De proef wordt niet alleen in Haarlem Oost uitgevoerd maar in heel Haarlem. In Haarlem Oost worden de zaken in een sneller tempo gerealiseerd.

Mw. **Van der Molen** wil graag een bevestiging van het feit dat dit plan alleen bij SB hoort en het alleen het dagelijks beheer treft en geen andere zaken.

Wethouder **Visser** antwoordt dat men op dit moment bezig is om afspraken te maken met de wijkraden. De sociale componenten zijn nodig en de stadsdeelregisseur legt de verbanden. De rol van de wijkraden bij het dagelijks beheer blijft.

Mw. **Van der Molen** geeft aan dat zij graag een overzicht wil met de taken van de stadsdeelregisseur.

Dhr. **Verhagen** vindt het stuk een onderligger voor de komende werkconferentie. Indien men de startdatum van 1 september a.s. eruit haalt zal er meer draagvlak voor de nieuwe aanpak zijn.

Wethouder **Visser** antwoordt dat men wel vanaf 1 september van start gaat. De resultaten van de werkconferentie zullen echter worden ingezet. Deze toezegging zal worden meegenomen bij de invulling van de taken die de gemeente heeft.

De **voorzitter** sluit de bespreking van dit agendapunt. Het punt ter advisering voorleggen is niet nodig.